

Sygn. akt *III Ns 1723/15*

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia SR Aleksandra Smółkiewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Kałuzińska

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku **N. L.**

z udziałem **M. L. (1) i A. L. (1) (reprezentowanego przez kuratora**

o przyjęcie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego w dniu 12 maja 2015 roku przed zastępcą notarialnym J. J. zastępującą notariusza A. W. oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. S. (1), zmarłej (...) roku, ostatnio stale zamieszkałej w Ł. i przyjęcia oświadczenia o przyjęciu przez N. L. spadku po zmarłej M. S. (1) wprost

postanawia:

oddalić wnioski.

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym 12 października 2015 roku wnioskodawczyni N. L. wniosła o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożenia pod wpływem błędu oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. S. (1), zmarłej (...) roku i przyjęcie oświadczenia o przyjęciu spadku po M. S. (1) wprost.

W uzasadnieniu wniosku N. L. wskazała, spadkodawczyni była bezdzietną rozwódką. W dacie otwarcia spadku żyła matka spadkodawczyni – M. L. (1) oraz przyrodni brat spadkodawczyni J. L.. J. L. miał dwoje dzieci – N. L. (wnioskodawczynię) i A. L. (2). J. L., wnioskodawczyni i jej brat odrzucili spadek. Do dziedziczenia został powołany małoletni A. L. (1), syn wnioskodawczyni. N. L. nie utrzymywała kontaktów z M. S. (1), rzadkie były również kontakty M. S. (1) z własną matką. O śmierci M. L. (2) dowiedziała się od swojej matki przez portal społecznościowy F.. Wnioskodawczyni mieszka ponad 400 km od ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawczyni. Od swoich rodziców dowiedziała się, że M. S. (1) zmarła po chorobie nowotworowej i pozostawiła liczne długi zaciągnięte na leczenie. Taki stan rzeczy został przedstawiony rodzinie przez matkę zmarłej – M. L. (1). Wnioskodawczyni będąc przekonana o ujemnym składzie spadku - odrzuciła go. Dopiero we wrześniu 2015 roku matka spadkodawczyni wykryła, że aktywa przewyższają obciążające go długi. Wnioskodawczyni wskazała, że odrzucenie spadku nastąpiło na skutek niezawinionego błędu usprawiedliwionego okolicznościami sprawy – zamieszkiwała daleko od miejsca zamieszkania spadkodawczyni, a swoją wiedzę o stanie spadku miała jedynie od rodziców, którzy również pozostawali w błędzie, oraz brakiem możliwości prawnie dopuszczalnych sposobów powzięcia informacji o składzie spadku. Jednocześnie wnioskodawczyni złożyła wniosek o ustanowienie kuratora dla uczestnika postępowania – małoletniego A. L. (1) (wniosek k. 2-6).

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Zgorzelcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich, właściwy dla miejsca zamieszkania A. L. (1), ustanowił dla małoletniego A. L. (1) kuratora do reprezentowania praw małoletniego w niniejszej sprawie w osobie A. L. (3) (postanowienie SR w Zgorzelcu - k. 20).

Na rozprawie w dniu 2016 roku wnioskodawczyni poparła wnioski, uczestnicy: M. L. (1) i reprezentowany przez kuratora A. L. (1) przyłączyli się do wniosku (protokół rozprawy - k. 29).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. (1), córka B. i M., zmarła (...) roku w Ł., gdzie ostatno stale zamieszkiwała jako osoba rozwiedziona. Nie pozostawiła zstępnych. (odpis aktu zgonu M. S. – k. 10 , okoliczności bezsporne).

Spadkodawczyni pozostawiła jako spadkobierców ustawowych matkę – M. L. (1) i przyrodniego brata J. L.. Ojciec B. L. zmarł wcześniej w (...) r. (okoliczności bezsporne, odpis aktu zgonu B. L. – k. 11, odpis aktu urodzenia J. L. – k. 12).

Wnioskodawczyni nie utrzymywała kontaktów z M. S. (1), nie była na jej pogrzebie. O jej śmierci dowiedziała się od swojej matki. M. L. (1), matka spadkodawczyni, przekazała im informację, że M. S. (1) w związku z leczeniem zaciągnęła długi i przewyższają one wartość spadku. N. L. nie podjęła żadnych innych kroków w celu ustalenia składu spadku po M. S. (1) (przesłuchanie wnioskodawczyni – protokół elektroniczny - k. 28 00:13:03 i n.).

M. S. (1) nie utrzymywała kontaktów ze swoim bratem i jego synem A. L. (2). Nie był im znany skład spadku. M. L. (1) wskazała dalszej rodzinie że jest on obciążony długami przewyższającymi jego wartość (zeznania świadków A. L. (2) i I. P. – protokół elektroniczny - k. 28 00: 04:12 i n. ;00:07:25 i n.).

J. L. oraz jego dwoje dzieci: A. L. (2) i N. L. /wnioskodawczyni/ 12 maja 2015 roku przed notariuszem J. J. w jej Kancelarii Notarialnej w Ł. odrzucili spadek po M. S. (1) (odpisy oświadczeń – k. 14 i 15).

M. L. (1) utrzymywała rzadkie kontakty z córką M. S. (1). Nie wiedziała co wchodzi w skład spadku, m. in. dlatego partner córki utrudniał jej dostęp do mieszkania córki. Wiedziała, że córka zaciągnęła długi w związku z leczeniem przeciwnowotworowym i przekazała tę informację dalszej rodzinie. Po odrzuceniu spadku przez wnioskodawczynię, we wrześniu 2015 r., ustaliła, że długi nie przewyższają wartości spadku, w skład którego wchodzi m. in. mieszkanie. Poinformowała o tym rodziców wnioskodawczyni (przesłuchanie uczestniczki M. L. (1) – protokół elektroniczny - k. 28 00:16:16).

N. L. nie wie co wchodzi w skład spadku po M. S. (1), opiera się na informacjach uzyskanych od M. L. (1), że jego wartość aktywów przewyższa zobowiązania (przesłuchanie wnioskodawczyni – protokół elektroniczny - k. 28 00:13:03 i n.).

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Wnioski N. L. nie zasługiwały na uwzględnienie i uległy oddaleniu.

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku tak jak każde oświadczenie woli może być dotknięte wadą. Spadkobierca ma możliwość uchylenia się od skutków prawnych złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku złożonego pod wpływem błędu (art. 1019 § 1 kodeksu cywilnego), które to oświadczenie powinno nastąpić przed sądem, a spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje.

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd (art. 1019 § 3k.c.). Zgodnie z niekwestionowanym orzecznictwem podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 1 w zw. z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c.). Błędem takim nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z nie dołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. O błędzie co do przedmiotu spadku można mówić wtedy, gdy brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy,

czy też inaczej, gdy "błąd jest usprawiedliwiony okolicznościami sprawy". (tak też SN w postanowieniu z 30.06.2005 roku, sygn. IV CK 799/04; publ. OSNC (...)/5/94).

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni przed odrzuceniem spadku nie dołożyła należytej staranności co do ustalenia składu spadku. Zważyć należy, iż zmarła M. S. (1) /siostra ojca wnioskodawczyni/ i N. L. nie utrzymywały żadnych kontaktów. Również ojciec wnioskodawczyni nie utrzymywał kontaktów z siostrą, a nawet kontakty spadkodawczyni i jej matki były rzadkie. Mimo to wnioskodawczyni poprzestała na informacjach uzyskanych od rodziców, że zobowiązania spadku przekraczają aktywa i już w dwa miesiące po śmierci M. S. (1), jednocześnie ze swoim ojcem, złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku. Jest rzeczą oczywistą, że jeżeli M. S. (1) nie utrzymywała kontaktów z rodziną, to skład spadku nie mógł być im znany i w tym celu wnioskodawczyni winna poczynić własne ustalenia. Wnioskodawczyni mieszka daleko od ostatniego miejsca zamieszkania, co stanowiło pewne utrudnienie, należy jednak mieć na względzie, że przyjechała do Ł., aby odrzucić spadek. Skoro przyjechała do Ł., aby odrzucić spadek nic nie stało na przeszkodzie, aby w miejscu ostatniego zamieszkania M. S. (1) poczynić ustalenia, co do składu spadku. Nie jest prawdziwy argument, że wnioskodawczyni nie miała innych prawnie dopuszczalnych sposobów na ustalenie składu spadku, gdyż w mogła chociażby złożyć wniosek o sporządzenie spisu inwentarza spadku po M. S. (1) (art. 637 § 1 k.p.c.). Do złożenia takiego wniosku wystarczające jest uprawdopodobnienie, że jest się spadkobiercą.

Ze zgromadzonego materiału wynika, że N. L. nie poczyniła żadnych ustaleń co stanu spadku po M. S. (1) poza rozmową z rodzicami, którzy też nie mogli mieć wiedzy co do stanu spadku skoro nie utrzymywali kontaktów z M. L. (2). Co więcej do dnia zamknięcia rozprawy wnioskodawczyni nadal nie wiedziała jaki jest stan spadku, poprzestając na oświadczeniu M. L. (1), że jego aktywa przekraczają zobowiązania.

Reasumując złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku było następstwem nie dołożenia przez N. L. należytej staranności w ustaleniu składu spadku i brak było podstaw do zatwierdzenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożenia oświadczenia pod wpływem błędu i przyjęcia ponownego oświadczenia w przedmiocie przyjęcia spadku wprost.

Wobec powyższego, orzeczono jak w sentencji.